

№ 25/1959.

Stora utskottets betänkande № 25/1959 med anledning av landskapsstyrelsen framställning № 13/1959 till Ålands landsting med förslag till landskapslag om landstingsmannaval.

Landstinget som i ärendet fått emottaga lagutskottets betänkande № 18/1959 har därjämte inbegärt stora utskottets utlåtande.

Stora utskottet, har noggrant genomgått lagförslaget och hört landskapssekreteraren samt försatt landskapsstyrelsen i tillfälle att uttala sig och därvid hört lantrådet ~~o~~ landskapsstyrelseledanden Häggblom.

Stora utskottets majoritet omfattar tanken på röstning på samma dag i komunal- och landstingsmannaval och likaså omfattar majoriteten samma listtyp för landstingsmannaval som för kommunalval.

Majoriteten anser att röster skall få räknas tillgodo endast för tidigare uppställda kandidater, och förslaget att i utlandet röstande skall få skriva namn i stället för nummer på uppställd kandidat omfattas likaså av stora utskottets majoritet.

Trots de förbättringar, som lagförslaget enligt utskottet kunde medföra har majoriteten i utskottet dock funnit förslaget i flera avseenden otillfredsställande, bl.a. beträffande det redaktionella utförandet. Om valen skall ske samtidigt borde stadgandena utformas så nära varandra som möjligt. Bland detaljer som man har att fästa sig vid må här påpekas följande:

Det allmänna stadgandet om kommunala val i § 1 i kommunala vallagen, som är fullt på sin plats, ingår delvis i föreliggande förslag i § 35.

29 § i lagförslaget är delvis dubblerad i § 79. En olikformighet mellan de bägge vallagarnas mom. 2 i nyssnämnda paragrafer förekommer:

("då denne handlar i ombudsmans ställe").

37 § i förslaget saknar det stadgande som ingår i kommunala vallagen § 33 mom. 2.

53 § måste verka förvillande på röstande i utlandet; om man i det ena valet får skriva namn i stället för nummer och i det andra endast nummer.

Vid behandlingen har framkommit tanken på att de bägge vallagarna samtidigt borde granskas och därvid även den möjligheten undersökas om vallagstiftningen kunde ordnas inom ramen för en och samma landskapslag.

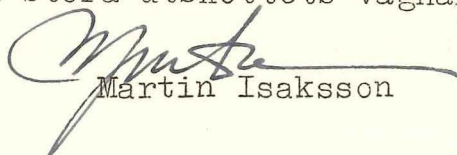
Då en dylik reform lämpligen borde ske först sedan den nya kommunala vallagen prövats i verkligheten får stora utskottet värdsamt föreslå

-2-

1. att lagförslaget måtte förkastas.
2. att landstinget hos landskapsstyrelsen måtte hemställa om utarbetande av sådana förslag till reform av lagstiftningen om kom.val och landstingsmannaval att stadgandena bliva möjligast likformiga.

Mariehamn, den 9 december, 1959.

På stora utskottets vägnar:

Martin Isaksson

R. Franzén

Närvarande i utskottet: ordföranden Martin Isaksson, viceordföranden Gideon Mattsson samt ledamöterna Ruben Björke, Gustaf Ek, Ph. Eklöw, Gustaf Jansson, Georg Leandersson, Ragna Sanders, Bertel Söderlund och Edv. Östling samt delvis suppleanten Lönroth.

Reservation.

Undertecknade, som omfatta stora utskottets allmänna motivering, anse att så stor vikt bör fästas vid frågan om en gemensam valdag, att lagförslaget bör antagas för att kunna användas vid 1960 års val. Även åstadkommande av en gemensam listtyp är en omständighet, som talar för antagande av lagförslaget. Emellertid anse vi att vissa stadganden böra ändras enligt följande:

17 §: i mom 2 torde "i stad" ändras till "i Mariehamn" av justeringsutskottet.

28 §: ett liknande stadgande ingår i 79 §, varför utskottet strukit § 79 och till 28 § fogat ordet landstingsmannakandidat. Från mom. 2 bör i konformitet med kommunala vallagen § 25 mom. 2 bisatsen "då denna handlar i ombudsmans ställe" strykas.

34 §. i mom. 2 har sista meningen strukits, enär utskottet, såsom i allmänna motiveringen anförts ansett att röstning på kandidat som inte upptagits i kandidatlista ej skulle få äga rum

37 §. stadgandet i kommunala vallagen 33 § 2 mom. borde införas såsom mom. 2 i denna paragraf, då lagarna ifråga böra utformas så lika som möjligt.

42 §: paragrafen har omstiliserats av samma orsak som angivits ovan under § 34.

43 §: av samma orsak har mom. 2 i denna paragraf strukits.

46 §: av samma orsak har mom. 2 i denna paragraf ändrats.

53 §: utskottet har bibehållit förmånen för i utlandet vistande att skriva uppställd kandidats namn på valsedeln ifall den röstande ej erhållit känaedom om nummern.

66 §§: paragrafen har strukits med hänsyn till motiveringen under 34 §. Från och med § 67 har därför omparagrafering verkställts.

79 § (1s) har strukits på grund av omredigering av § 28. Följande paragrafer är omnumrerade.

80 §: hänvisningen till "2 mom. av sagda paragraf torde väl avse 35 § 2 mom. varför paragrafen ändrats.

På grund härav föreslå vi,

att landstinget måtte antaga lagförslaget en-

-2-

ligt följande:

1-22 §§

enligt landskapsstyrelsens förslag.

23-25 §§

ss lagutskottets förslag.

26-27 §§

ss landskapsstyrelsens förslag.

28 §.

Medlem eller ersättare i centralnämnden eller landstingsman-
nakandidat må icke vara ombudsman för valmansförening eller val-
förbund eller deras ersättare eller ombud.

Vad om ombudsman i denna lag är stadgat gäller även för hans
ersättare.

29 - 33 §§

såsom landskapsstyrelsens förslag.

34 §.

Centralnämnden skall låta trycka valsedlar och till varje röst-
ningsområdes valnämnd sända nödigt antal av dem i omslag, som bör
tillslutas med centralnämndens sigill och förses med anteckning om
valsedlarnas antal.

Valsedeln skall vara av standardformat, 148 x 210 mm, och på
inre sidan ~~hava~~ en överskrift, vari nämnes vid vilket val den
skall användas, samt dessutom en heldragen cirkel, som har en dia-
meter av 90 mm och som vid hopvikning av sedeln blir ovikt. Mitt
i cirkeln bör tydligt utsatt finnas en beteckning N^o... för anteck-
nande av numret på den kandidat, för vilken den röstande vill av-
giva sin röst. Dessutom bör ^{på}valsedeln finnas en särskild plats
för antecknande av kandidats namn enligt stadgandena i 53 § 2 mom.

Det papper, som användes för valsedlarna, skall vara vitt och
till beskaffenheten sådant, att det ej äventyrar bevarandet av
valhemligheten. Valsedlarna böra vara så gjorda, att det tydligt
framgår, huru de böra hopvikas, och må icke upptaga annat än vad
ovan stadgats.

35 - 36 §§

såsom lagutskottets förslag.

37 §.

Inom eller invid vallokal må ej hållas tal, ej heller anslås
eller utdelas tryckta eller skrivna uttåg till de väljande.

-3-

De tillstädeskomna skola iakttaga de bestämmelser, som valnämnden prövar erforderligt utfärda för upprätthållande av ordningen och tryggande av valförrättningens ostörda förlopp.

38 - 41 §§

såsom landskapsstyrelsens förslag.

42 §.

Vid valet äger varje röstande rätt att rösta på kandidat, som upptagits i den slutliga sammanställningen av kandidatlistor.

43 §.

Vill röstande avgiva sin röst för viss kandidat, som upptagits i den slutliga sammanställningen av kandidatlistor, skall han i cirkeln på valsedeln tydligt anteckna det nummer, som kandidaten har i sammanställningen.

Anteckningen skall göras innanför valskärm så, att valhemligheten bevaras.

44 §. .

såsom landskapsstyrelsens förslag.

45 §

såsom lagutskottets förslag.

46 §.

Sedan valnämndens ordförande förklarat valförrättningen avslutad, uttagas de avgivna valsedlarna omedelbart ur valurnan och räknas. Lika så räknas antalet personer, vilka enligt anteckningarna i vallängden och valprotokollet hava utövat sin rösträtt.

Valsedlarna öppnas därefter och granskas. De valsedlar, vilka jämlikt 58 § skola anses ogiltiga, avskiljas i en särskild grupp. De återstående valsedlarna ordnas sålunda, att till en särskild grupp avsätts de för varje kandidat avgivna sedlarna. Antalet valsedlar i varje grupp räknas.

Samtliga valseedlar inläggs därefter i hållbart omslag, som omsorgsfullt förseglas med ordförandens sigill. På omslaget skrives centralnämndens adress, försändelsens innehåll och avsändare.

47 - 51 §§

såsom lagutskottets förslag.

52 §.

såsom landskapsstyrelsens förslag.

53 §

såsom lagutskottets förslag.

54 - 57 §§

såsom landskapsstyrelsens förslag.

-4-

58 §.

såsom lagutskottets förslag.

59 §.

såsom landskapsstyrelsens förslag.

60 §.

Vid rösträkningen förfäres på följande sätt:

1) Envar kandidats röstetal bestämes genom sammanräkning av de godkända valsedlar, som utmärkts med kandidatens nummer eller varå kandidatens namn tecknats såsom stadgas i 53 § 2 mom.

2) Envar kandidatlistas röstetal bestämes genom sammanräkning av röstetalen för listans alla kandidater.

3) Varje valförbunds röstetal bestämes genom sammanräkning av röstetalen för valförbundets alla kandidatlistor.

61 - 65 §§

såsom landskapsstyrelsens förslag.

66 §.

såsom lagutskottets 67 §.

67 §

såsom landskapsstyrelsen 68 §.

68 §

= landskapsstyrelsens 69 §.

69 §

= landskapsstyrelsens 70 §.

70 §

= landskapsstyrelsens 71 §.

71 §.

= landskapsstyrelsens 72 §.

72 §.

= landskapsstyrelsens 73 §.

73 §

= landskapsstyrelsens 74 §.

74 §

= landskapsstyrelsens 75 §.

75 §

= landskapsstyrelsens 76 §

76 §

= landskapsstyrelsens 77 §.

77 §

= landskapsstyrelsens 78 §.

-5-

78§.

Är i denna landskapslag för annat än i 56 och 59 §§ nämnt fall utsatt dag helgdag eller infaller i 35 § 2 mom. utsatt tid på jul-, jul-annan-, nyårs-, påsk- eller pingstdag, skall första helgfria dag där-efter gälla såsom för sådant fall bestämd dag.

79 §.

= landskapsstyrelsens 81 §.

Tillämpningssdadgandet såsom i landskapsstyrelsens förslag.

Mariehamn den 8 december 1959.

Ph. Erlöv

Ph. Erlöv

Bertel Söderlund

Bertel Söderlund.

E. G. Mattsson

E. G. Mattsson.

Gustaf Ek

Gustaf Ek.

Edv. Östling

Edv. Östling.